

In de daaropvolgende experimenten werden de uitgangspunten sterk geabstraheerd en geformaliseerd.

In een tweede fase werd de formule aangepast. Drie deelnemers - een muzikant, een componist en een scenograaf - gingen verder op de ingeslagen weg, maar ditmaal met een aangepaste werkmethode. *Mites got no problem* was een onderzoek naar het leven en lijden van de huismijt en een samenwerking tussen scenograaf Christoph Ragg, componist Christoph Meierhaus en danseres Heike Langsdorf. Opnieuw werd tien dagen lang het gestructureerde experiment aangegaan, iedere dag met een andere inzet. Achtereenvolgens werden aan- en afwezigheid, kwaliteit en kwantiteit, synchroniciteit, gecombineerde polyfonie, cyclische polyfonie, eenheid, dualiteit, multipliciteit en textuur onderzocht.

Elke dag konden de resultaten van de vorige dagen op monitorschermen bekeken worden.

Heike Langsdorf schokte op gehurkte hoge heupen over het speelveld, haar lichaam halfweg tussen de mijt en de danser. De scenograaf mat het podium af, probeerde elke potentiële ruimte aan banden te leggen. De muzikant stuurde zijn eigen klanklandschappen doorheen de individuele koptelefoons van de toeschouwers, die zichzelf in het podium inplugden.

Doorheen de opstelling en de isolerende werking van de koptelefoons, kwam je als toeschouwer terecht in een onderzoekruimte die je deelde met de nabije performers. In een smetteloos witte experimenteeruimte, stond een koffieapparaat dat niet aangesloten was.

In een derde fase wordt *fr,o,g,s* een 'open source'-project. Door middel van een computerprogramma wordt een basistaal ontwikkeld, waarop andere kunstenaars verder kunnen werken. Het resultaat van het onderzoek dient vervolgens te worden teruggegeven, en met het publiek gedeeld.

fr,o,g,s krijgt binnen de werking van de verschillende groepen een heel ander aanzien. Vanuit de samenstelling krijgt het onderzoek heel andere accenten, en de herkenbaarheid is minimaal. *fr,o,g,s* is niet gericht op de demonstratie van een bepaalde methode, maar wil in alle openheid het experiment induiken. Alle verschillende *fr,o,g,s*-groepen werken volgens eenzelfde 'ondogmatisch dogma'.

nadine, een kunstenaarscentrum

Binnen het kunstenlandschap neemt nadine een moeilijke positie in. Een kunstencentrum *pur sang* willen ze zich niet noemen. Tegelijkertijd is dit de enig mogelijke structureel subsidieerbare categorie waar hun werking onder te catalogeren valt. In de nadruk die nadine legt op procesmatig denken, en omwille van hun grote aandacht voor de noden die uit het veld zelf naar voren komen, bekijken zij zichzelf eerder als een 'kunstenaarscentrum', een plek waar het laboratoriumaspect van de kunsten op de voorgrond staat.

nadine hoopt dan ook binnen het nieuwe kunstendecreet een profiel te vinden dat beter aan haar werking en structuur beantwoordt. Een werkplaats waarin zonder agendadruk of productiedwang kan worden geëxperimenteerd en gegroeid.

'Het decreet van de kunstencentra is gefocust op het publieke functioneren van kunstenaars, meer dan op het ontwikkelen van hun werk. De opdracht om honderd publieke momenten te organiseren binnen één werkingsjaar is zeer zwaar voor een centrum dat slechts één ruimte ter beschikking heeft. Dat is een heel andere situatie dan bij de grotere kunstencentra, die meer personeel en ruimte kunnen inzetten in hun begeleiding.

Bovendien ligt in nadine de nadruk ook op een kortetermijnprogrammering die niet langer dan drie maand beslaat. Een volledige jaar-

programmering of een vierjarenplan staat dus eigenlijk haaks op de flexibiliteit die het huis eigen is.'

Toch koestert nadine haar kleine omvang als een sterk element van haar specifieke werking. Precies door de kleine kern van medewerkers, die los van enige hiërarchie alle taken op zich nemen, is de afstand tussen de aanwezige kunstenaars en het personeel minimaal.

'Evengoed heeft nadine nood aan de mogelijkheid om professionele ondersteuning te bieden. Een werkplaats is meer dan alleen maar een infrastructuur. Er is ook een werkingsbudget nodig dat het mogelijk maakt te investeren in educatie. Idealiter willen wij functioneren als een open laboratorium. Een plek waar kunstenaars de confrontatie kunnen aangaan met de nieuwe media, bijvoorbeeld. En dan niet op een gespecialiseerde manier, maar op een niveau dat door iedereen kan opgepikt worden, als bijkomende *tool* in hun werk. Daarmee bedoelen we niet dat we groter of uitgebreider willen gaan werken. We willen het alleen beter kunnen doen binnen onze eigen grenzen.

Al van bij het ontstaan van nadine vanuit de voorganger Plateau, is de werking geconcentreerd op het ondersteunen van artiesten en projecten. Deze ondersteuning bestaat op dit moment uit technische ondersteuning en een beperkt productiebudget, dat eigenlijk niet veel meer is dan een lunchpakket. Dat is geen probleem, omdat wij beginnende of zoekende kunstenaars gewoon een kans willen geven. Alleen zitten we sinds onze erkenning als kunstencentrum met het probleem van de quota. We beschikken nu wel over meer middelen, maar tegelijkertijd over minder ruimte. Vroeger konden we onze artiesten gedurende een maand de ruimte aanbieden, zonder techniek, materiaal, of ondersteunende promotie. Nu hebben we wel een ploeg die administratie en promotie opvolgt, maar kunnen we de ruimte maar hoogstens twee weken ter beschikking stellen, omdat we anders niet aan ons verplicht aantal toonmomenten komen. En eigenlijk is dat te kort. We moeten er nu trouwens ook rekening mee houden dat de experimenten op de één of andere manier geconsumeerd moeten kunnen worden. Dat is ook belangrijk, omdat we absoluut geen gesloten centrum willen worden. We werken op de grenslijn tussen atelier en theater. Maar dat vraagt wel om een specifiek publiek.'

nadine, een hybride partner

Hoofdbekommernis in de werking van nadine is de complementariteit. Binnen het veld van bestaande structuren stelt het centrum bepaalde noden vast, waar dan vervolgens op kan worden ingespeeld. Wat zich op dit moment vertaalt in de keuze voor performers, choreografen, theatermakers en plastische kunstenaars met een uitgesproken interesse voor nieuwe media.

'In onze werking proberen wij ons ver te houden van doorgedreven specialisatie. Wij willen een plek bieden aan een nieuw soort all-round kunstenaar. In een maatschappij die zodanig evolueert dat informatie over alles en nog wat door iedereen kan geconsulteerd worden, wil iedereen ook alles uitproberen. Hier komen dansers die zich op video gooien, muzikanten die willen choreograferen, alle hybride tussenvormen van het kunstenlandschap. Het zijn werkvormen die overall uit de boot vallen, maar vooral door de podiumkunsten worden geregeerd. Waar wij voor vechten, is een vrijhaven, weg van de afzondering die uit een doorgedreven specialisatie voortkomt. Natuurlijk zijn er afzonderlijke centra nodig voor video, nieuwe media en theater, maar dat is niet onze taak.'

nadine wil in haar werking de grenzen opentrekken voor kunstenaars, hen in contact brengen met nieuwe mogelijkheden. Dat dit niet